

ЕРИК ФРАНК РЪСЕЛ НАЙ-ДОБРИЯТ ПРИЯТЕЛ НА ЧОВЕКА

Превод от английски: Мария Николова, 1977

chitanka.info

Морфад се затвори в каютата си и мрачно се втренчи в стената. Чувствуваше с ужас, че прилича на мишка в гигантски капан, от който можеше да се измъкне само с обединените усилия на всички пленници.

Но освен него (в това беше абсолютно сигурен) никой нямаше да си мръдне пръста. Как да предпазиш човека от беда, ако той вече е потънал до уши и нищо не забелязва, и нищо не иска да чуе?

Самият вид на мрежата кара мишката да се мята в капана, който ѝ напомня печалната действителност, че е в плен. Но ако мишката си живее в блажено невежество, не знае нищо за това, че е пленена, ще се мята ли, ще се блъска ли в стените; ще се стреми ли към свободата? Не, разбира се. Във всеки случай през време на цялата дълга история на тази планета на никое от разумните същества, които я обитават, и през ум не беше му минавало да се опита да се изтръгне. А какво могат да направят петдесет критично мислещи алтаирци, ако трите милиарда земни жители не знаят нищо, а не искат и да знаят?

Той стоеше, все още потънал в мислите си, когато в каютата влезе Харака и обяви:

— Стартираме при залез.

Морфад не отговори.

— Жалко, че отлитаме — добави Харака.

Харака беше капитанът на техния кораб — типичен висок снажен алтаирец. Той сплете гъвкавите си пръсти и продължи:

— Провървя ни, като открихме тази планета, да, провървя ни! Като си помислиш само — да се сродим с раса съответстваща напълно на нашия критерий за разум, с човечеството, което ни прие дружески и е готово да сътрудничи с нас. И което също като нас развива звездоплаването!

Морфад продължаваше да мълчи.

Харака млъкна и го погледна:

— Какво си се нацупил, защо си такъв навъсен?

— Не ми е радостно.

— Виждам. Физиономията ти е кисела. И то по време на такова тържество. Да не си болен?

— Не — Морфад се обърна бавно и го погледна право в очите. — Кажете, вярвате ли в телепатията?

Харака се смути.

— Право да ти кажа, не зная. Аз съм капитан, опитен инженер-навигатор, но нищо повече от това и не ще се преструвам, че познавам свръхестествените явления. Не зная даже какво да ти кажа... А ти вярваш ли?

— Сега вярвам.

— Сега. Защо именно сега?

— Защото ми се наложи да повярвам. — Морфад се поколеба за миг, но все пак изтърси отчаяно: — Защото открих телепатически способности у самия себе си.

Харака недоверчиво го погледна и отново попита:

— Откри? Тоест те се проявиха у тебе съвсем наскоро?

— Да.

— И кога?

— Когато пристигнахме на Земята.

— Нищо не разбирам — призна обезкураженият Харака. — Ти твърдиш, че някаква специфична особеност на Земята е станала причина ти да можеш да четеш моите мисли?

— Не, аз не мога да чета вашите мисли.

— Но ти току-що каза, че си станал телепат.

— Да, именно. Чувам мислите така ясно, сякаш крещят думите право в ушите ми. Но не вашите мисли и мислите на останалия екипаж.

Харака се наведе над него, лицето му мигновено се напрегна:

— Ти можеш да четеш мислите на земляните? И това, което си прочел в техните мисли, те тревожи? Като твой капитан и командир заповядвам ти, Морфад, да изпълниш своя дълг и да ме информираш за всички подозрения във връзка със земляните. — Той почака малко, след това настойчиво и нетърпеливо каза: — Говори, де, докладвай!

— Аз не зная нищо повече от вас за тези човекоподобни — отвърна Морфад. — Нямам абсолютно никакви основания да се съмнявам в искреността на дружеските им чувства към нас, но мислите им са ми неизвестни.

— Кълна се в звездите — нищо не разбирам...

— Ние говорим за различни неща — прекъсна го Морфад. — За да отговоря точно на въпроса, чувам ли или не чувам мислите на земляните, преди всичко би трябвало да се договорим кои да считаме за земляни.

— Тъй ли? И така, чии мисли възприемаш ти?

Морфад се осмели и каза:

— На земните кучета.

— На кучетата? — Харака се отдръпна и внимателно го погледна: — На кучетата? Сериозно ли говориш?

— Никога не съм бил по-сериозен. Чувам мислите на кучетата и на никой друг. Защо? Не ме питайте! Аз и сам не зная. Някакво отклонение от нормата.

— И от първата минута на пребиваването ни на Земята ли започна да четеш техните мисли?

— Да.

— И какво си мислят те? Какви са техните мисли?

— Откри ми се премъдростта на чуждата раса — каза Морфад.
— И колкото повече навлизам в нея, толкова по-страшно ми става.

— Ха, де, ха, де, опитай се да наплашиш и мене — каза Харака, като скриваше с мъка усмивката си.

— Цитирам: „Висшият критерий за истинския разум е умението да живееш за свое удоволствие, без да се трудиш“. Цитирам: „Висша проява на изкуството да отъмъщаваш е умението да скриеш мъстта си така, че да не предизвикваш и най-малкото подозрение.“ Цитирам: „Ласкателството е най-острото, най-финото, най-ефективното оръжие в цялата Вселена.“

— Какво, какво?

— Цитирам: „Всяко мислецо същество дълбоко в себе си се смята за бог. Прекланяй му се като на бог и то става твой доброволен роб.“

— Какво бълнуваш! — плесна с ръце Харака.

— Не, не бълнувам. — Морфад посочи към илюминатора: — Моля ви се, там долу живеят три милиарда малки божества. Пред тях старателно треперят, ходят на задни лапки, обожавачи очи ловят всяко тяхно движение. Та нали боговете са винаги щедри към оня, който ги почита? Почитателите знаят това твърде добре и не се скъпят на любов и благоговение.

— Съвсем си се побъркал — каза Харака смутено.

— Цитирам: „Подвластните не бива и да подозират даже, че са управлявани. В това е тайната на истински непоклатимата власт.“ По

вашему това е безумие? Съвсем не, мъдрост! И тук на Земята пред нас е практическото ѝ превъплъщение.

— Но...

— Ето, погледнете — той хвърли в краката на Харака малък предмет. — Знаете ли какво е това?

— Да, земляните го наричат бисквита.

— Вярно. За да се приготви бисквитата, едни земляни са орали нивите в пек и дъжд, други са сели зърното и са събирали реколтата с машини, за конструирането на които трети са превивали гръб. След това хората са пренасяли пшеницата на елеватори и мелници, млели са брашно, подобрявали са го чрез различни научни методи, пекли са бисквити, опаковали са ги и са ги доставяли в магазините. Тези бисквити човек е изготвил с труд и пот.

— Е, и какво от това?

— Това, че на кучето те не струват нищо. На него му е достатъчно да помахва опашка, да се погали мило на своя бог — и това е всичко! Всичко!

— Да пукна, но кучетата нямат разум!

— Как да ви кажа... — отвърна Морфад.

— Те не могат да правят нищо, нямат ръце.

— При техните мозъци не са им нужни ръце.

— Слушай, Морфад — избухна Харака, — ние алтаирците създадохме кораби, с които проправихме път към звездите. Същото са направили и земляните. Земните кучета и след милиони години не ще създадат такъв кораб. Когато макар и едно куче прояви достатъчно разум и сръчност, за да достигне друга планета, аз ще изям шапката си.

— Можете да я изядете веднага — отвърна Морфад. — При нас на борда има две кучета и днес ние отлитаме за Алтаир.

Харака презрително изръмжа.

— Земляните ни ги подариха за спомен.

— Именно, именно, но по чия воля?

— Това стана само по себе си, спонтанно.

— Уверен ли сте в това?

— Ти какво, искаш да кажеш, че кучетата са внушили тази мисъл на хората?

— Сигурен съм в това — отговори мрачно Морфад. — И какво ни подариха? Два мъжкара или две женски? Как не, натресоха ни куче

и кучка и отгоре на това изразиха надеждата, че на нашата планета те успешно ще се плодят и размножават. Ние не ще успеем да се опомним и светът ни ще запрелива от неугасимата към нас любов от страна на най-добрия приятел на човека.

— Побъркал си се — констатира Харака.

— Вие мислите със стари, абсолютно неприложими към днешната ситуация концепции. Вие изхождате от обикновените представи за завоюване и покоряване, считате, че те винаги трябва да бъдат предшествувани от агресия. Как не можете да разберете, че расата, чийто начин на мислене коренно се отличава от оня, с който сме свикнали ние, действа и с методи, също така принципино различни от нашите? Кучетата прилагат своя собствена тактика, характерна за тях, а не за нас. Те не могат да ни покорят с помощта на кораби, на оръдия и стрелба, пък и това не им е нужно. Те могат да припъльзят до нас, махайки опашки.

— Изглежда, че намерих обяснение на твоята болест — каза Харака. — Ти страдаш от кучофобия.

— Имам сериозни основания за това.

— Въображаеми.

— Вчера влязох в кучешкия козметичен салон. И кой мислиш се грижеше за кученцата там? Кой ги къпеше, пудреше, пръскаше с парфюм, къдреше? Други кучета? Как не! Хора се въртяха край тях! Това също ли е плод на моето болно въображение?

— Нищо повече от проява на свойствената на земляните ецентричност. Е, и какво от това? Ние също си имаме нашите странности.

— Което е вярно, вярно е — съгласи се Морфад. — Добре известен ми е например един от вашите капризи.

Очите на Харака се присвиха:

— Щом преминаваме на лични слабости, то какво имаш предвид? Казвай, аз не се боя да се погледна отстрани.

— Добре, но помнете, че сам го пожелахте. Вие си имате любимец — Кашим. Вие се възхищавате от него, той винаги има достъп до вас, вие винаги се вслушвате в неговото и в ничие друго мнение. Всичко, което чувате от Кашим, възприемате като безспорна истина.

— Значи ревнуваш от Кашим!

— Съвсем не — увери Морфад, като сви презрително рамене. — Просто като всички останали и аз го презирам. Той е професионален блюдолизец. Призванието му е да се докарва пред вас, да ви ласкае, да лови всяка ваша дума, да ви угажда. Той е роден подлизурко и се държи с вас, точно както земното куче със своя стопанин. На вас това ви харесва. Вие се къпете в неговото благоговение, то ви действа неотразимо, като наркотик. То достига целта си и не отричайте, моля, ние всички знаем, че нещата стоят именно така.

— Аз не съм глупак. Кашим ми е съвсем ясен. И никак не съм под негово влияние.

— Три милиарда земляни са убедени, че познават напълно четиристотинте милиона свои кучета и мисълта, че могат да попаднат под тяхно влияние, даже и през ум не им минава.

— Аз не вярвам в това.

— Не се и надявах, че ще повярвате. Щом това го казва Морфад, то той е или лъжец, или луд. Но ако, плъоснал се по корем в подножието на вашия трон, Кашим ви беше разказал това, вие бихте глътнал стръвта заедно с въдицата. Умът на Кашим е като на земните кучета и той действа с кучешки методи. Ясно ли е?

— Аргументите ми, че всичко, което разказваш не е вярно, са много по-силни, отколкото ти си мислиш.

— И именно какви са те?

— Сред земляните има телепати. Значи, ако в твоите басни за коварното кучешко владичество имаше макар и капчица истина, то земните телепати биха знаели за него. Тогава на тази планета не би останало нито едно живо куче.

Харака се поспря и добави:

— Както знаеш, кучетата все още не ги водят на заколение...

— Земляните телепати четат мислите на индивидите от своята раса, а не на кучетата. Аз възприемам мислите именно на кучетата и на никого друго. Не знам защо, знам само, че е именно така.

— Е, глупости.

— Никакъв друг отговор не съм и очаквал. Но не си струва и да ви обвинявам. Просто попаднах в трудно положение — единствен, който чува в света на глухите.

Харака се замисли, след това каза:

— Да допуснем, просто да допуснем, че съм повярвал на думите ти, без да искам доказателства. В такъв случай, какво според теб би трябвало да предприема?

— Да се откажете да вземете със себе си кучетата — отвърна незабавно Морфад.

— Лесно е да се рече: „Да се откажеш!“. Добрите отношения със земляните са жизнено важни за нас. Как да отхвърлиш подаръка, направен от сърце, без да обидиш дарителя?

— Може и да не се отхвърля, можеш да помолиш просто да ни дадат или две кучки, или две кучета, като се позовеш на някакъв алтаирски закон, който забранява внасянето на животни от други планети, които биха могли да се размножават.

— Късно е. Ние вече приехме подаръка и изразихме своята признателност за него. Нещо повече, в тяхната способност да се размножават е и самата същност на подаръка. Земляните искаха точно това — да ни подарят цял нов вид животни.

— Което и трябваше да се докаже — вмъкна Морфад.

— По същата причина — продължи Харака — ние не ще можем даже да им попречим да се размножават на Алтаир. Отсега нататък ние и земляните често ще се посещаваме едни други с кораби. Щом открият, че тази кучешка двойка не се е приспособила у нас, те веднага, щедро и със съчувствие, ще ни отделят още цяла дузина, а може би и стотина кучета. Тогава ние ще се окажем в още по-трудно положение.

Морфад сви безнадеждно рамене.

— Ако сте настроени толкова силно да посрещате на нож всяко разумно решение, то можем да се предадем и без борба. Ще се примирим, че ще станем още една раса, подвластна на кучетата. Цитирам отново: „Подвластните не бива и да подозират даже, че са управлявани. В това се крие тайната на успеха на истински непоклатимата власт.“ Знаете ли, капитане, ако аз бях властният, бих почакал, докато стигнем в дълбокия космос и там някъде по средата на пътя бих нагостил тези кученца с един хубав ритник в задника, така че да излетят като куршум от люка.

Харака се усмихна кисело, с вид на човек, който има намерение да сложи веднъж завинаги край на безсмислените бръщолевения.

— Това би било най-силното доказателство, че си обхванат от мания.

— Защо? — попита Морфад, като въздъхна тежко.

— Та ти би изхвърлил зад борда двама представители на висшата раса на господарите. Какви владетели са те, щом като нищо можеш да ги изхвърлиш! Слушай Морфад, по твоите собствени думи на тебе ти е станало известно нещо, за което никой никога даже не е подозирал. Ти си единственият, проникнал в тайната. Оттук следва да се предположи, че ти си най-голямата заплаха за кучетата. В такъв случай те не биха те оставили да живееш нито минута. — Харака отвори вратата, прекрачи прага и пусна последната си стрела: — Както виждам обаче, ти си жив и здрав.

Морфад изкрещя, но вратата вече се захлопна:

— Това, че аз чета техните мисли, съвсем не значи, че и те четат моите! Това е просто някакво откло... Е, добре — той стана и отчаяно закричи назад напред из каютата. След това отново седна в креслото и стисна с юмруци слепоочията си, като обмисляше вариант след вариант.

„Най-ефективното оръжие в цялата Вселена е ласкателството.“

— Баф, баф, боженце, гледай с какво умиление въртя опашка пред тебе, боженце! Разреш ми да ти близна ръчицата, боженце!

Как да се спасиш от такова коварство? Как... О, звезди, открий! По-добро не може и да се измисли. Карантина! Да се карантинират кучетата на Пладамин, безполезната пустинна планета. Нека да си се размножават там, както си искат, и да властвуват над храсталаците и насекомите. А ако някой любопитен землянин попита за тях, отговорът ще бъде съвсем естествен: „Кучетата ли? Прекрасни са. Приспособиха се — по-добре не би могло и да се очаква. Те така ни харесаха, че им предоставихме цяла планета. Искате да ги видите? Моля, нищо по-просто.“

Великолепна идея! Може да се излезе от положението, без да се засягат чувствата на земляните. От Пладамин кучетата няма да могат да се измъкнат. А ако от Земята докарат нови, не ще бъде трудно да се убедят земляните да ги оставят в специално създадения за тях кучешки рай. Там вече кучетата няма да могат да властвуват над нас, а само едни над други. Ако това не им харесва, толкова по-зле за тях. Своята идея той няма да каже на Харака, резултат, все едно, няма да има.

Когато се върне на Алтаир, ще доложи за всичко на правителството. Даже ако неговият разказ им се стори неправдоподобен, правителството все едно ще вземе мерки по принципа „По-добре се предпази сега, отколкото после да съжаляваш.“ И ще изпратят кучетата на Пладамин.

Морфад погледна през илюминатора. Огромна тълпа земляни беше дошла да изпрати кораба в далечния му път. В задните ѝ редове той видя млада жена, която влачеше след себе си на тънка верижка мъничко, грижливо гледано кученце. „Бедната — помисли си Морфад. — Това куче я влечи, където си иска, а тя е уверена, че е тъкмо обратното.“

Той взе от масата камера с цветна лента и тръгна към открития люк. Трябва да направи няколко снимки за спомен. Край самия люк той се спъна в нещо пухкаво и четирикрако, което внезапно се заплете в краката му. Морфад полетя надолу срещу воплите на ужас, които разкъсваха душата.

— Ние се задържахме два дена поради погребението — каза Харака, — трябва да ги наваксаме и отново да влезем в график. — Той помълча замислено и добави: — Жалко за Морфад, много жалко. Блестящ и дълбок ум, но уви, накрая беше почнал да не издържа. Е, какво, остава само да благодарим на съдбата, че по време на цялата експедиция имаше само един нещастен случай.

— Да, би могло да бъде и много по-лошо, сър — додаде Кашим. — Като си помисля само, та от люка бихте могли да паднете вие! Да благодарим на небето, че това не се случи.

— Да, и с мене би могло да се случи такова нещо. — Харака го погледна с интерес: — Щеше ли да ти бъде мъчно, Кашим?

— О, как щях да страдам, сър! Никой по-силно от мене не би чувствувал загубата. Моето възхищение от вас и моето уважение към вас са толкова дълбоки, че...

Той замълча, защото в каютата с меки стъпки влезе куче, сложи главата си на коленете на Харака и го погледна в очите.

Кашим се размърда неспокойно.

— Хубаво е — одобрително продума Харака, като чешеше кучето зад ушите.

— Толкова дълбоки, че... — повиши гласа си Кашим.

— Хубаво е — отново продума Харака, дръпна лекичко кучето за ушите и с удоволствие се загледа в махащата се опашка.

— Както казах, сър, моето възхищение от вас...

Харака чешеше кучето под брадата и беше глух за всичко останало.

Кашим с нескрита ненавист погледна към „хубавото“. Кучето обърна безразлично кафяво око към него. От тази минута съдбата на Кашим беше решена.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 30,31/1977 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.